

Allah'ın Andavallısı

– Sami Biber · 26 Ağustos 2018

Genel olarak aptal, bön insanlar için kullanılan bir aşağılama ifadesidir "Allahın Andavallısı " Ya da kısaca "Andavallı " deriz böyle insanlara.

Şimdi biraz yazım kuralları ile ilgili olan vatandaşlar "Andavallı" kelimesini niçin büyük harfle yazdığımı merak etmişlerdir.

Efendim meğer bizim güzel ülkemizde "Andaval" diye bir yerleşim yeri, bir köy varmış. Yani Andaval bir özel isim. O sebeple büyük harf olarak yazılmalı ilk harfi.

"Bir köy varmış" Diyorum ama bugün bu isimde bir köy yok. O köyün bugünkü adı : Aktaş...Niğde ilimize bağlı bir belediye... Ancak Roma döneminde adı tam olarak "Andabalis" olan köy (ya da şehir, orasını pek bilemiyoruz) bugünkü Aktaş'ın Yenimahallesinde bulunuyormuş. Tam yeri ise Niğde- Kayseri kara ve demir yolunun yakınında olup Niğdenin 8 Km kuzeydoğusuna düşüyormuş.

Efendim bu yerleşim yerine Roma İmparatoru I. Konstantin, annesi Helena adına bir kilise bile yaptırmış. Ne zaman yaptırmış dersiniz kesin tarihi bilmemekle beraber Helena MS 330 yılında öldüğüne göre demek oluyor ki 300 lü yıllarda yaptırmış. Bu da demek oluyor ki Anadolumuzda Ayasofya'dan çok daha önce (Yaklaşık 200 sene önce) Allah adına yapılmış bir ibadethane bulunuyordu.

İşte bu kilisenin (Bazilika) hikayesi de ilginçtir zira Kiliseyi yaptıran Kral Konstantin Bizans'ın (Doğu Roma İmparatorluğu) ilk Hristiyan kralıdır. İstanbul'u başkenti yapan odur. (Kostantinopolis) Hristiyanlığı devletinin dini haline getirmiş olmakla birlikte kendisi 60 Yaşında vaftiz olmuştur.

Constantin'in annesi Helena aslında bir fırıncının kızıdır. Bu sebeple daha önce sadece bir Romalı askerken sonra imparator olan kocası tarafından boşanmış o da soluğu Kudüs'te almıştır.

Kudüs'te kendisini tamamen dine veren Helena bu arada Hazreti İsa'nın gerildiği çarmıhı, hatta onun ellerine ve ayağına çakılan çivileri bulduğunu iddia etmiş, bu iddialarının kabul edilmesi sonucunda da azize ilan edilmiştir.

Büyük bir Hristiyan koruyucusu olan Helena 330 Yılında ölmeden evvel oğlu Constantin onun adına Niğde'nin Aktaş Kasabasında (Andaval'da) bir bazilika inşa ettirmiştir ki işte bu bazilika

da Hristiyanların hac mekanlarından biridir.

Bu arada hemen belirtelim: Hristiyanlıkta hacı olmak için biz Müslümanlar gibi tek bir yeri ziyaret (Kabe) temel şart değilmiş. Mesela İzmir'deki Meryem Ana mezarını ziyaret eden hacı olurmuş. Kudüs'ü ziyaret eden hacı olurmuş. Papalığı (Vatikan) ziyaret eden hacı olurmuş. Aynı şekilde aziz ve azizelerin mezarlarını ziyaret eden hacı olurmuş. Bu bağlamda Azize Helena adına yapılmış olan Andaval Kilisesini ziyaret eden de hacı oluyordu.

Yüzlerce yıl sonra Andaval Köyü önce Müslüman Selçukluların, daha sonra da Osmanlıların eline geçti. Onlar dönemindeki adı da Andabalis'ten çok da farklı olmayan Andaval olmuş.

Eee bu köy sakinleri aptal, bön insanlar mıymış ki bugün saf, bön, aptal insanlara Andavallı diyoruz?

Ben yazayım hükmü siz verin.

Efendim, bu Andaval Köyü sakinleri oldukça misafirperver insanlarmış. Hatta misafirperverliği biraz da abartıyorlarmış.

Köy, Kayseri- Niğde yolu üzerinde olduğundan Kayseri'den Niğde'ye ya da Niğde'den Kayseri'ye giden herkes bu köyden geçermiş. Andaval köyü sakinleri ise bu yolcuları evlerine çağırır, karınlarını doyurur, bir güzel dinlenmeleri için ellerinden geleni yapar ama tek kuruş para talep etmezlermiş.

Gel zaman git zaman artık yolcu filan olmayanlar da bu köye uğrayıp bedavadan karınlarını doyurmaya, köyde konaklamaya başlamışlar. Andaval'lılar ise misafirperverlikten her şeye rağmen taviz vermiyor, köyelerine gelen bu beleşçileri doyurmaya devam ediyorlarmış.

İllevelakin zamanla bakmışlar ki misafire vere vere elde avuçta bir şey kalmıyor. Kendileri yoksulluk çekmeye başlamışlar. Normalde böyle bir durumda yapılması gereken şey nedir? Elbette " Tamam kardeşim, buraya kadar. Bundan sonra ne yer içerseniz, ne kadar konaklarsanız ücretini vereceksiniz" demek değil mi? Ama Andaval'lılar öyle yapmamış. Birer ikişer köyelerini terk ederek ya Niğde'ye ya da Kayseri'ye gitmişler ve köy bomboş kalmış. Sonraları köye tekrar yerleşenler olmuş ama artık köyün adı Andaval değil Aktaş olmuş ve şu an itibariyle (1999 dan itibaren) de artık köy değil bir belediye imiş.

Velhasılıkelam bana göre Andaval'lı olmak kötü bir şey değil. Asıl kötü olan o insanların misafirperverliğini suistimal etmek. Ne dersiniz?

Resimlere gelince:

Resimlerin siyah-beyaz olanları 1900 lü yılların başında Anadolumuzda arkeolojik kazılar ve araştırmalar yapan İngiliz Gertrude Bell'in çektiği resimlerdir. (Tam olarak 1907 yılında Türkiye'ye gelmiştir bu kadın.) Yalnız Gertrude Bell öyle masum bir arkeolog değil aynı zamanda Lawrens adlı dünyaca ünlü İngiliz casus ile birlikte ve hatta ondan çok daha etkili ve önemli çok müthiş bir İngiliz ajanıdır. Bugün ortadoğuda otuz ülkenin sınırları bu İngiliz ajanı Gertrude Bell tarafından pergel ve cetvelle çizilmiştir.

Diđer resimler:

1- Niđe- Aktaş (Andaval) Kasabası

2- Aktaşlı gençler Askere gidiyor. Sol başta belediye başkanı Yařar Çamur (Resim 2016 Yılına ait)

3- Andaval Kilisesinin restore edilmiř son hali. (Elde ancak bu kadarı kalabilmiř)